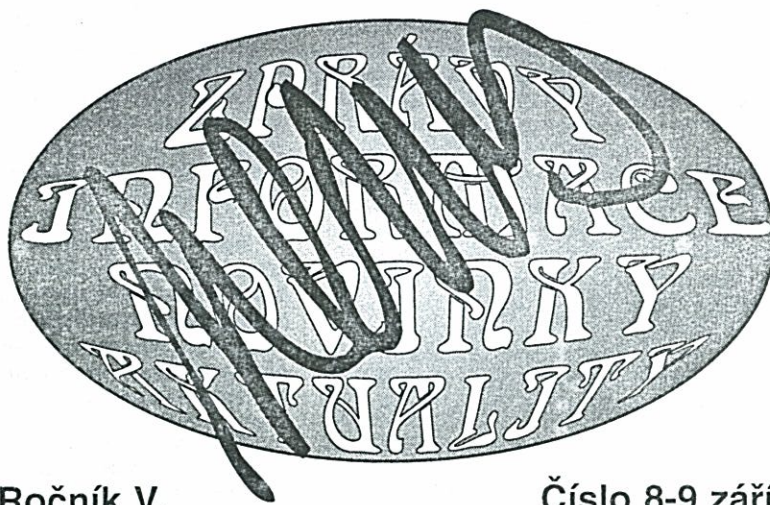

Číslo 8-9 září

Dnes v čísle

Vážené kolegyně a kolegové,

začíná nový akademický rok, což je vhodná příležitost k blahopřání i předsevzetím všeho druhu. Je známo, že učitelské povolání má kromě řady nevýhod jednu výhodu: co se v minulém roce člověku nepovedlo nebo nebylo provedeno dokonale, to lze s novým ročníkem studentů napravit a zlepšit. Základním předpokladem ovšem je, že si ony chyby a nedostatky dotyčný uvědomuje, že je schopen je rozpoznat. Věřím, že velká většina z nás je toho schopna.

Chtěl bych Vás stručně informovat o některých událostech, které se odehrály v posledním měsících, o jejich důsledcích a též o tom, co vedení VUT pokládá v tomto roce za důležité. Jistě jsme všichni uvítali zvýšení tarifních i pohyblivých složek našich platů. Nejde sice o velké částky, ale snad nám to umožní zvýšit mzdy pracovníků a zejména mladých zaměstnanců tak, aby ti nejcennější neodcházel z ryze existenčních důvodů. V této souvislosti považují za základní prohlášení pana premiéra a ministra financí na červencové schůzce s rektory vysokých škol. Bylo řečeno, že pro vysoké školy neplatí zásada, uvedená ve vládní vyhlášce č. 48, o 15 % průměrném osobním hodnocení za organizaci (školu). Tím máme volný prostor pro realizaci denivelizační mzdové politiky, kterou vedení VUT od začátku prosazuje. Záleží na schopnostech vedoucího ústavu, jak této možnosti využije. Připomínám, že v řádně zdůvodněných případech lze navrhnout osobní hodnocení i nad 40 % tarifního platu.

Některých z Vás se týkala obecně nepřijemné opatření, kterým jsme pozastavili výplatu odměn za HČ a granty v červnové výplatě. K tomuto opatření jsme sáhli na upozornění tajemníků fakult, kteří se obávali, že v důsledku čerpání dovolených v termínu, který následuje po těchto zvýšených výplatách, budou vyčerpány mzdové prostředky a v prosinci (nebo již v listopadu) nebude fakulta mít na řádné výplaty. Pro nezasečené zjednodušeně: odměna v době dovolené se stanovuje z průměru mzdy vyplacené v minulém čtvrtletí. Že nešlo o planý poplach, lze doložit na konkrétním příkladu zaměstnance, kterému byla v 1. čtvrtletí 1995 vyplacena odměna za HČ ve výši cca 240.000 Kč. Čerpáním 26 dnů řádné dovolené ve 2. čtvrtletí pracovník získal dalších cca 110.000 Kč z rozpočtu fakulty. Jde jistě o mimořádný případ, ale v daném okamžiku jsme nevěděli, kolik podobných případů můžeme

(Dokončení na str. 2)

(Pokračování ze str. 1)

očekávat. Znovu se všem postiženým omlouvám a doufám, že posunutím těchto výplat o jeden měsíc se nedostali do vážných problémů. Důsledkem provedené kontroly bude doporučení děkanům fakult, aby velmi pečlivě a diferencovaně určovali režii a zisk při uzavírání smluv na HČ. Ukazuje se, že ve většině případů je stanovená režie tak nízká, že nekryje ani tyto skryté mzdové náklady, natož pak výdaje na energie, použité zařízení či software školy. Vedení VUT bude i nadále maximálně podporovat spolupráci s průmyslem formou HČ, neboť jsme přesvědčeni, že nejméně třetina rozpočtu školy by v budoucnu měla přicházet z průmyslu (všemi možnými formami). Kromě toho lze tímto způsobem zvýšit mzdy kvalitních pracovníků. Nelze však pracovat se ztrátou, tj. dotovat tuto činnost ze státních peněz.

Bylo již několikrát řečeno, že finance nepovažujeme za hlavní současný problém VUT, zejména ne v tomto fiskálním roce, který byl pro VUT relativně příznivý. Nicméně je důležité sledovat ekonomickou efektivnost naší práce, neboť rozvolnění studia a dalšími změnami, ke kterým po roce 1989 došlo, se náklady na studenta podstatně zvýšily. Domníváme se, že je třeba hledat takové nové formy a metody výuky, které by tento výkyv kompenzovaly. Výsledky orientačního průzkumu v oblasti pedagogické činnosti, který jsme provedli na závěr roku 1994/95, jsou v následující tabulce. První řádek udává celkový počet kursů na fakultě v uplynulém školním roce. Ve druhém řádku je počet kursů provozovaných pro méně než 20 studentů. Třetí řádek se týká těch kursů, které nejsou vedeny učitelem s hodností docenta nebo profesora.

Fakulta	FS	FAST	FEI	FA	FT	FCH	FP
počet kursů	1028	734	405	64	241	70	88
pro < 20	510	230	240	3	83	20	0
asistentů	359	318	160	23	148	5	5

Myslím, že komentář není nutný. K výrazné redukci by mělo dojít zejména ve třetím řádku, neboť nezanedbatelný počet přednášek jících asistentů nemá ani hodnotu CSc. či doktorát. Vše mluví pro orientaci VUT na kvalitu výuky a ne na počet studentů.

Jedním z problémů VUT je práce s odbornou literaturou. Stále nemůžeme být spokojeni s dostupností vědeckotechnických informací a zvýšit by se měla i potřeba studentů i pedagogů s informacemi pracovat. Pro zlepšení publikačních aktivit (a to nejen co se týká studijní literatury) chceme ustavit vydavatelství VUT. Žádná kvalitní univerzita se bez této složky neobejde. Doufáme však, že náplň bude podstatně jiná než u bývalého edičního střediska.

Dobré výsledky máme v mezinárodní spolupráci. VUT bylo schváleno 6 nových projektů TEMPUS (nejvíce ze všech vysokých škol v ČR). Za nejdůležitější považujeme inovovaný projekt, v jehož rámci budeme i nadále vysílat každoročně cca 40 studentů na čtyřměsíční reciproční pobyty na partnerských školách.

Samostatnou kapitolu tvoří administrativa, zejména ekonomické a správní agendy. Ze strany řadových pracovníků neustávají nářky na neefektivní práci rektorátních oddělení. Přitom málokdo ví, že jádrem problému je většinou neinformovanost pracovníků na ústavech o nutných náležitostech všech dokumentů (daných platnými předpisy, které nemůžeme změnit). Nechci omlouvat rektorátní útvary, ale je skutečností, že na mnoha problémech nesou větší podíl viny děkanátní útvary (zejména v případě tří velkých fakult, které již mají samostatné účty). Přesto se budeme i nadále snažit všechny procedury zjednodušit a nezatěžovat jimi vědeckopedagogické pracovníky.

Kolegium rektora, rozšířené o proděkany, předsedy senátů a tajemníky fakult, se bude na dvoudenním zasedání koncem září zabývat nejdůležitějšími problémy školy. Které to budou, je přehledně řečeno v dokumentu, nazvaném Priority vedení VUT v roce 1995/96, uvedeném v příloze tohoto článku.

Přeji Vám do nového akademického roku hodně energie, pohody ke klidné práci a štěstí a spokojenosti v osobním životě.

Prof. ing. Petr VAVŘÍN, DrSc.
rektor VUT v Brně

Priority vedení VUT pro rok 1995/96

• Pedagogika

Zásada: rozvolnění i další úpravy vedly ke zvýšení nákladů na studenta. Je třeba hledat takové nové formy výuky, které toto zvýšení budou kompenzovat.

1. Příjímání řízení - odstranění nedostatků, sjednocení pravidel.
2. Snížení počtu nabízených kursů, požadavky na kvalifikaci přednášejících (bude předmětem jednání VR VUT).
3. Prohloubení spolupráce mezi fakultami.
4. Pracovní řád vědeckopedagogických pracovníků, studijní a zkušební řád, koncepce baka-lářského studia.

• Věda a výzkum

1. Ustavit vydavatelství VUT se všemi jeho funkcemi.
2. Budovat areálové knihovny, koordinovat s výstavbou zemské knihovny.
3. Stanovit rozvojové a útlumové směry (obory) na fakultách.

• Zahraniční styky

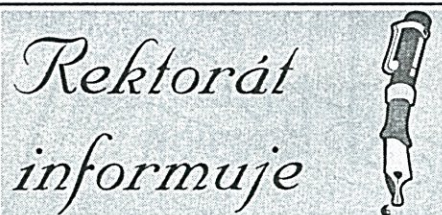
Byl schválen stěžejní JEP VUT, tj. výměna studentů. Další pozornost by měla být zaměřena na maximální podporu účasti odborných pracovníků na mezinárodních konferencích a na zvyšování jazykových schopností zaměstnanců VUT.

• Dislokace a rozvoj areálů

1. Rekonstrukce a dostavba Purkyňova 118 (Me-opta).
2. Areálové knihovny.
3. Opuštění neperspektivních budov a areálů.

• Administrativa a chod školy

1. Koordinace investičního a ostatních odborných útvarů rektorátu a fakult.
2. Dokončit systém STUDENT.
3. Novelizovat směrnici pro financování HČ.
4. Připravit změny v kolejkách a menzách, dojde-li k přímému financování studentů.

• GAUDEAMUS '95

Druhý ročník veletrhu pomaturitního vzdělávání GAUDEAMUS '95, který i letos proběhne pod záštitou náměstka MŠMT prof. Emanuela Ondráčka a rektora VUT prof. Petra Vavřína, se uskuteční v termínu od 18. do 21. října v Domě techniky na brněnském výstavišti.

• VĚDECKÁ RADA VUT

Jmenovací dekrety nově jmenovaným docentům VUT budou předány na zasedání vědecké rady VUT, které se uskuteční 29. září. Na zasedání bude rovněž projednán návrh na udělení zlaté medaile VUT prof. Detlevu Schmidovi (Škoda a.s.) a návrh FCH VUT na udělení čestných doktorátů prof. ing. Jaroslavu Janákoví, DrSc. (Ústav anal. chemie AV) a prof. ing. Milanu Kratochvilovi, CSc. (FPF MU).

• SEMINÁŘ

Ve dnech 1. a 2. listopadu t. r. se uskuteční na FEI VUT seminář k 90. výročí založení ústavu elektrických strojů a přístrojů.

• PROGRAM INSTRUMENT a INFRA

V rámci programu "Přístroje pro výzkum na VŠ" (tzv. "Instrument"), vypsaného MŠMT, byly finanční prostředky (4 300 tis. Kč) přiděleny projektu řešitele ing. Václava Pejchala z ústavu vodohospodářského výzkumu FAST VUT.

V rámci programu "Budování infrastruktury pro výzkum a vývoj na VŠ" (tzv. "Infra") byl úspěšný projekt "Rozvoj počítačové sítě VUT Brno a její přechod na novou technologii" řešitele ing. Stanislava Smolika z CVIS VUT (přidělené finanční prostředky - 300 tis. Kč).

• ZMĚNA TELEFONNÍCH ČÍSEL

Rektorát VUT:

Na Rektorátě VUT (Kounicova 67a) bylo z důvodů modernizace telekomunikačního zařízení v srpnu provedeno přečíslení telefonní stanice.

Telefonní ústředna:

tel.: 411 25 111
provolba 411 25 (klapka)
fax: 412 11 309
redakce tel.: 411 25 110.

Fakulta technologická VUT:

V září bylo pro vedeno přečíslení telefonní stanice na FT ve Zlíně.

sekretariát FT VUT:

tel. 82 693
fax: 721 01 72
ústředna budovy FT I, nám. TGM 275:
tel.: 721 08 65 - 721 08 72
fax: 721 07 22
ústředna budovy FT II, Mostní ul. 5159:
tel.: 842 111
fax: 842 220

Fakulta managementu a ekonomiky VUT ve Zlíně před akreditací

Projekt zřízení Fakulty managementu a ekonomiky (FaME) VUT ve Zlíně byl projednán Akademickým senátem VUT, který jak již bylo čtenářům VUT News v rubrice "Rektorát informuje" sděleno, rozhodl o vzniku fakulty. Projekt nové fakulty musí být ještě předložen k vyjádření Akreditační komisi MŠMT, která se jím má zabývat na svém zasedání dne 10. října 1995. Její souhlasné vyjádření by završilo všechny zákonem stanovené administrativní akty.

Pro pracovníky Institutu managementu a ekonomiky Fakulty technologické VUT ve Zlíně, kteří projekt nové fakulty vypracovali ve spolupráci s vedením FT VUT a kteří na jejím zřízení pracovali prakticky od roku 1990, bylo velkým zadostiučiněním vstřícné stanovisko rektora VUT a Akademického senátu VUT. AS VUT předložil projekt na jeho zasedání 30. května 1995 rektor VUT prof. ing. Petr Vavřín, DrSc. a výklad k projektu provedl děkan Fakulty technologické doc. ing. Petr Sába, CSc. Projekt byl prezentován jako příspěvek rozvoji školství ve zlínském regionu i jako příspěvek k naplnění aktuálních potřeb vzdělávání manažerů a ekonomů.

Důvody pro zřízení nové samostatné fakulty ve Zlíně jsou mnohonásobné. Vedle tradice Batova systému, kterou by měla fakulta cílevědomě rozvíjet, jsou zde především důvody rozvoje podnikatelské činnosti, která je ve Zlíně mimořádně dynamická. Dále - vysoké požadavky na ekonomické a manažerské vzdělávání se projevují stále rostoucím přílivem uchazečů o toto studium. Trend přihlášek ke studiu je možné vyjádřit strmě rostoucí křivkou, kdy od roku 1990, s počtem 174 přihlášených, se v roce 1995 zvýšil počet přihlášek na 1 320. Ve školním roce 1995/96 bylo do I. ročníku přijato 120 studentů, přičemž s těmi, kteří studují obor "Management a ekonomika" ve II. až V. ročníku, bude mít tento obor přes 400 studentů. Připočteme-li k tomu ještě studenty kombinovaného studia oboru "Technologie a management", kterých bude ve III. až V. ročníku kolem jednoho sta, vidíme, že zlínská fakulta má dostatečný počet studentů a o jejich výraznější pokles se nemusí bát ani v příštích letech.

Ekonomické vzdělání má ve Zlíně dlouholetou tradici. Od roku 1956 zde působilo konzultační středisko Vysoké školy ekonomické v Praze, v roce 1971 se začal na Fakultě technologické VUT studovat obor "Ekonomika a řízení spotřebního průmyslu" a v květnu 1990 vyslovilo MŠMT souhlas s budováním nové fakulty, která by v celém rozsahu inženýrského studia byla zaměřena na výuku managementu a ekonomiky. Od roku 1992 je organizační formou zabezpečující výuku v tomto oboru Institut managementu a ekonomiky FT VUT, jehož součástí byly dvě katedry a jeden kabinet. Velmi dobré podmínky pro vědeckopedagogickou činnost byly dány získáním nové budovy a jejím účelným vybavením. Náklady na provoz nové fakulty budou téměř totožné s náklady spojenými s provozem Institutu managementu a ekonomiky. Přínosem tu však bude zejména možnost intenzivnějšího autonomního rozvoje oboru, pro který dosavadní společné řízení (technologie i ekonomiky) vytvářelo příliš těsný rámec.

Vývoj k vytvoření samostatné fakulty byl založen na rozvoji počtu i kvality sboru vědeckopedagogických pracovníků. Přes značné potíže, které jsou s tímto procesem na každé fakultě tohoto oboru spojeny, tvoří základ připravované fakulty 3 profesori, 9 docentů, 24 odborných asistentů, z toho 4 kandidáti věd a 6 doktorandů. Zvyšující se úroveň tohoto sboru lze doložit rostoucím počtem publikací v tuzemsku i v zahraničí, účastí v programu TEMPUS v letech 1992 - 1994, řešením grantů VUT a v posledním roce získáním dvou grantů od České grantové agentury a zapojením do programu TEMPUS v letech 1995 - 1997.

Koncepce i zaměření studia je na připravované Fakultě managementu a ekonomiky VUT specifické. Studijní programy reagují na potřebu ekonomické reformy a umožňují připravovat posluchače tak, aby získali široké obecné znalosti managementu a ekonomiky a mohli se uplatnit v organizacích státní a veřejné správy. Trístupňové studium - bakalářské, inženýrské a doktorandské bylo akreditováno v rámci akreditační Fakulty technologické VUT ve Zlíně. Bude tedy úkolem Akreditační komise rozhodnout o přenesení práv na novou fakultu.

Zřizovaná fakulta se nezrodila a ani nesměřuje ke konkurenčnímu zápasu s Fakultou podnikatelskou VUT. Počty studentů, nabídka rozdílných forem studia a dosavadní formy spolupráce svědčí o pravém opaku. Děkan doc. Keřkovský a další představitelé FP VUT podpořili při projednávání vzniku FaME její právo na existenci. Nastoupené cesty spolupráce na vědeckých grantech a zvláště pak ve společném doktorandském studiu jsou oboustranně výhodné a bude třeba v nich pokračovat. Zanedbatelná také není skutečnost, že v jihomoravském regionu se nabízí mládeži k výběru diferencované formy studia podnikatelství, managementu a ekonomiky, čímž se vytváří podmínky pro naplnění potřeb hospodářského rozvoje i pro uplatnění mladé generace.

Pan Tomáš Bafa jr. vyjádřil dne 4. září 1995 na slavnostním shromáždění k 70. výročí založení Batových škol práce myšlenku, že rozvoj zlínského školství k vysokému školství je pokračováním tradice jedinečných forem vzdělávání a vyslovil také předpoklad, že Fakulta managementu a ekonomiky bude důstojným nositelem tradice založené geniálním českým podnikatelem.

Doc. PhDr. Alois GLOGAR, CSc.
pověřený přípravou zřízení FaME VUT

Z projektu zřízení nové fakulty ve Zlíně se raduje i Tomáš Bafa jr. Na snímku je Tomáš Bafa s doc. Aloisem Glogarem.

Seminář "Informatiky a elektrotechniky"

Pod záštitou prorektora VUT prof. ing. Jaroslava Kadrožky, CSc. pořádá FernstudienInformationsZentrum (FIZ) na VUT v Brně odborný seminář "Informatiky a elektrotechniky". Seminář se uskuteční v pátek 6. října v prostorách FIZ na Údolní 19, 1. patro, dveře č. 28.

Program semináře:

- 8,30 - 9,00: Zahájení
- 9,00 - 10,30: Představení oboru "Elektrotechnika a informatika" na VUT v Brně
- 11,00 - 11,20: Představení oboru "Elektrotechnika" na FeU Hagen
- 11,20 - 11,40: Představení oboru "Informatika" na FeU Hagen
- 11,40 - 12,30: Diskuse
- 12,30 - 14,00: Přestávka na občerstvení
- 14,00 - 14,30: Studijní program oboru "Elektrotechnika" na FeU Hagen
- 14,30 - 15,00: Studijní program oboru "Informatika" na FeU Hagen
- 15,30 - 16,30: Studijní programy oborů "Elektrotechnika" a "Informatika" na VUT v Brně
- 16,30 - 18,00: Diskuse a závěr semináře

Na seminář, který se koná na náklady FIZ a je bez účastnického poplatku, jsou zváni všichni učitelé z uvedených oborů denního i distančního studia a odborníci z praxe.

Doc. ing. Jan LOJDA, CSc., MBA

Velká Británie podporuje Moravu

The British Know How Fund projekt na Moravě

"Training of Management Trainers and Development of Management Institutions in Moravia"

Britská vláda prostřednictvím the British Know How Fondu v rámci skupiny rozvojových programů zemím střední a východní Evropy podporuje na Moravě tříletý projekt "Training of Management Trainers and Development of Management Institutions in Moravia", se speciálním zaměřením na Moravu, moravské podniky a moravské vzdělávací instituce, jehož cílem je rozvinutí manažerského vzdělávání a transfer britského know how v oblasti metodologie trainingu managementu.

Training v prezentovaném pojetí představuje soubor efektivních technik a metod pro řízení rozvoje praktických manažerských dovedností, ať už v oblasti funkčních nebo intelektových znalostí a dovedností moderního manažera.

Cílem programu, který je řízen britskou společností Lancashire Enterprises plc, je jednak:

(1) vytvoření personálního zázemí projektu s cílem poskytnout pedagogickou kvalifikaci vybraným účastníkům programu pro vedení praktického výcviku manažerských dovedností a v tomto smyslu rozvinout jejich pedagogické dovednosti.

V první části této etapy projektu bylo v Anglii vyškoleny v anglickém jazyce 20 tzv. lead trainerů, kterým bude v prvním roce po úspěšném zpracování závěrečného projektu (leden 1996) udělen kvalifikační certifikát britského "Institute of Personnel Development" IPD - "Certificate in Ma-

agement Training" a v druhém roce zakončí své vzdělání na úrovni "Diploma in Management Training". Tato skupina 20 lead trainerů posléze vyškolí pod odborným vedením britských odborníků v českém jazyce a s českými studijními materiály dalších 100 trainerů (kaskádové vzdělávání), kterým po ukončení jednoletého studia bude udělen tentýž britský "Certificate in Management Training", případně jeho český nostrifikační ekvivalent. Trainerům se tak dostane moderního pedagogického vzdělání včetně možnosti rozvinout svoje pedagogické dovednosti pro výuku a výcvik manažerských disciplín a manažerských dovedností v duchu západního manažerského stylu.

V tomto smyslu je program určen pro:

- pedagogy a praktické učitele zaměřené na výuku managementu a rozvoj manažerských dovedností, resp. řízení personálního rozvoje v oblasti managementu;
- pracovníky personálních oddělení moravských podniků (projekt je speciálně orientován na Moravu), od kterých se očekává implementace získaných dovedností a znalostí v mateřském podniku při řízení koncepce vzdělávání a kvalifikačního růstu (personnel development) v podniku, resp. při vedení jejich personálních útvarů.

Cílem druhé části programu je:

(2) vybudovat institucionální zázemí pro rozvoj a implementaci trainingu ve smyslu vytvoření institucionálního zázemí pro podporu transferu a národní lokalizace, zejm. západního kvalifikačního standardu IPD a západního pojetí trainingu managementu, jakož i podpořit vývoj národního manažerského kvalifikačního standardu (management development programme), certifikovaného ve spolupráci s Národním vzdělávacím fondem (National Training Fund) České republiky.

Brno Business School FP VUT v Brně byla vybrána British Know How Fondem jako jedno ze čtyř regionálních vzdělávacích center na Moravě. Partnerská vzdělávací střediska byla dále ustavena v Olomouci, Zlíně a Ostravě. Kromě této významné skutečnosti jsou ve skupině 20 lead trainerů také dva učitelé z Vysokého učení technického a Fakulta podnikatelská VUT v Brně je rovněž zastoupena dvěma reprezentanty ve vrcholovém koordinačním orgánu projektu na české straně, tzv. Steering Committee, jehož cílem je institucionálně podporovat projekt a definovat strategii implementace programu v České republice.

Ladislav JANÍČEK

ředitel

Brno Business School FP VUT v Brně

Jazyková studovna na FAST VUT

Za účasti prorektora doc. ing. Vojtěcha Mencla, CSc., proděkanů Fakulty stavební, četných hostů a učitelů jazyků byla slavnostně otevřena 21. dubna na stavební fakultě jazyková studovna. Je umístěna v prostorách ústavu jazyků na Žižkově ulici č. 17 a je přístupná studentům, učitelům i zaměstnancům školy.

Je to moderní studovna, kde má každý studující možnost podle svého zájmu, potřeby, pokročilosti a také svým tempem učit se nebo zdokonalit se v cizím jazyce. K tomu slouží jednak tradiční učebnice, které se věnují jazyku jako celku, jednak knihy speciální sloužící specifickým účelům a vedoucí ke zdokonalování se v určitých jazykových dovednostech (čtení, poslech, gramatika, psaní) v různých stupních pokročilosti jak v jazyce obecném, tak odborném. Nedílnou součástí samostatného studia je sebekontrola. Chceme, aby studenti měli možnost hned na místě si ověřit, zda látku ovládají. Proto se snažíme získávat takové učební materiály, které jsou tímto způsobem sestaveny, anebo takové materiály připravujeme sami. Studenti zde například najdou vzorové písemné práce i s klíčem k jazykovým zkouškám. Studijní materiály nejsou jen úzce zaměřeny na hlavní světové jazyky, najdete zde tedy nejen materiály pro angličtinu a němčinu, ale také francouzštinu, italštinu, španělštinu, ruštinu a češtinu jako cizí jazyk.

Studovna je vybavena počítači s jazykovými programy, televizory, magnetofony, kopírovacím přístrojem a velkým množstvím studijních mate-

riálů, knih, časopisů, videonahrávek, poslechových programů. Pokročilí studenti mohou sledovat dění ve světě i technické novinky v zahraničních časopisech i denním tisku.

Jako první na VUT byl ve studovně používán počítač MACINTOSH s CD ROM. Programy na kompaktních discích s kapacitou více než 600 MB umožňují interaktivní multimediální studium angličtiny - text, pohyb po monitoru, zvukový záznam hlasu s možností porovnání s originálem, testování probrané učební látky, vyhodnocování apod.

I když je studovna nová, má svou historii. Nápad vybudovat ji vznikl na podzim roku 1991. V té době na VUT pracovala metodická anglického jazyka Janet Lyonová, vyslaná British Council. Učitelé jazyků neměli žádné zkušenosti se studovnou tohoto typu. Ve spolupráci s metodickou byl zpracován projekt, z finanční podpory poskytnuté rektorem byly zakoupeny první přístroje a studovna byla uvedena do provozu v zimním semestru 1992. Byla umístěna v náhradních prostorách a ve zcela provizorních podmínkách, protože v celé budově na Žižkově ulici probíhaly generální opravy. Na jaře 1993 byla dokonce vylopuena, znovu otevřena, přestěhována. Veškerý provoz dozor zabezpečovali učitelé ústavu jazyků, krátce také studenti jako pomocné síly.

Začátky byly tedy velmi krušné a svízelné, nebylo peněz na zařízení, studovna se vybavovala postupně a z finančních prostředků přidělených ústavu jazyků v rámci každoročního rozpočtu a také z darů poskytovaných kromě

British Council programem TEMPUS a různými institucemi působícími při velvyslanectvích v ČR.

Konečně přišel rok 1995. Veškeré opravy byly ukončeny, studovna zahájila podle projektu zkušební provoz koncem února, od dubna s odborným stálým dozorem.

Jazyková bariéra je zbytečný přežitek. Svět je otevřený, přijďte se podívat a hlavně studovat.

Mgr. Alena ENENKLOVÁ

PhDr. Marcela RŮŽIČKOVÁ

• • •

Od začátku nového akademického roku bude jazyková studovna na Fakultě stavební otevřena v těchto hodinách:

pondělí:	11 - 18 hodin
úterý:	11 - 19 hodin
středa:	11 - 18 hodin
čtvrtek:	11 - 17 hodin
pátek:	9 - 11 hodin

Tento provoz byl stanoven na měsíc říjen jako zkušební, podle zájmu bude dále upraven. Studovna je určena především pro studenty a zaměstnance Fakulty stavební, ale přijít studovat mohou i posluchači a zaměstnanci z jiných fakult VUT. Od října bude rovněž možné si předem zajistit místo u počítače - nutno se objednat u ing. Ivana Michálka, pracovníka studovny.

(red)

Obsluha a ovládání stavebních a zemních strojů

Těm, kteří chtějí dosáhnout ve svém oboru maxima

Zahajujeme nový školní rok a bývá dobrým zvykem zhodnotit ten uplynulý.

V loňském školním roce byl ukončen na FAST VUT v Brně již druhý běh studia dvousemestrálního speciálního kursu "Obsluha a ovládání stavebních a zemních strojů". Absolventi obdrželi po úspěšném vykonání závěrečných odborných zkoušek z praxe a teorie "Průkaz strojnika", který je opravňuje řídit a ovládat těžké stavební mechanismy, na jejichž obsluhu se celý rok připravovali.

Není ani tak podstatné, že stroje umí a smí ve stavebním provozu ovládat, ale důležitější je, že získali znalosti kdy, kde a při jakých podmínkách z hlediska platné legislativy mohou být stroje nasazeny, jakou práci mohou při zvolení vhodné technologie vykonávat a co všechno vyžaduje správná údržba a provoz strojního parku. Takový absolvent, ať již coby podnikatel nebo vedoucí pracovník stavební firmy, získává na trhu práce podstatně vyšší hodnotu nežli jeho kolega, který se snaží školou jen tak nějak projít. To kdo ještě nepochopil, tak mu ujel vlak.

Fakulta stavební VUT v Brně je dnes jedinou vysokou školou v ČR, která toto studium nabízí a společně s katedrami stavebních strojů na strojních fakultách VUT a VA v Brně zajišťuje prakticky kompletní sortiment ve výběru strojů, které si posluchači sami zvolí. V loňském roce absolventi obdrželi mimo oprávnění na všechny typy rypadel a nakládačů rovněž oprávnění obsluhovat i motorové řetězové pily. V nastávajícím školním roce se rysuje zájem i o obsluhu zvedacích mechanismů a především betonáren, což je zřejmě odezva na novou koncepci bytové výstavby v zemích EHS a také i v ČR. Největší česká panelárna v Praze-Malešicích nyní praská ve švech a jenom pro SRN by mohla svoji kapacitu zněkolikanásobit.

Výuce tohoto studia napomáhá i zvýšený zájem výrobců stavebních strojů, kteří zvou naše studenty do svých servisních středisek, např. fy J.C. BAMFORD EXCARABORS Ltd., MASSEY FERGUSON u fy. Austro Diesel ve Schwechatu, O&K ORENSTEIN & KOPPEL AG, VOLVO ap. Firmy nám hradí cestovní náklady i občerstvení, jde jim "jen" o to, aby si naše posluchače do budoucna nějak zavázali a na svoje výrobky upozornili. Pro naši výuku dodali videomateriály a učební pomůcky, protože jsou si vědomi toho, že jejich budoucí klientela se bude rekrutovat především ze současné dospívající generace naší inteligence a kdo si ji zajistí už nyní, v jejím raném věku, má později vystaráno.

Firma ESSO, světový výrobce užitelské tribologie, nabízí mimo jiné tvorbu výukových programů pro provozovatele-stavaře a strojaře v oblasti tribotechniky a logistiky, využití jejich nových výrobků ve sta-

vební praxi, např. nové kapaliny v odbedňovacích soustavách při zpracování betonových směsí, na ochranu bubnů přepravníků betonových směsí, nové odbouratelné motorové a hydraulické oleje pro stavební stroje nasazené v ekologických provozech atd. Tyto výrobky mají neocenitelný význam nejen při práci v ekoprovozech, ale nyní i při recyklaci stavebních materiálů. Naši absolventi se musí co nejrychleji naučit používat ve svých projektech moderní stavební hmoty, které při skončení jejich životnosti nesmí dělat problémy při likvidaci a jejich znovuvyužití.

Přemýšliví absolventi VUT jsou si stále více vědomi toho, že jakýkoliv poznatek získaný ve škole během studia je zatím velice levnou hřívnou, že v provozní praxi by za něj museli poctivě zaplatit a mnohdy je pro ně již nedosažitelný (např. "Průkaz strojnika" včetně praxe u stroje pro jednu skupinu strojů se ve školících střediscích účtuje cca 6 tisíc Kč.) Naši posluchači mohou ve škole získat oprávnění k obsluze řádově dvou desítek skupin strojů, což pokrývá prakticky celý výrobní sortiment strojního parku.

Posluchači vědí, že žádný provoz se neobejde bez nasazení mechanizace, dnes již s vysokým stupněm komplexní mechanizace přecházející do automatizace a robotizace a že jejich autorita jako řídicího pracovníka bude mít tím větší vážnost, čím větší znalosti budou ze školy s sebou přinášet. Každý dělník dokáže velmi rychle odhadnout, má-li co činit s odborníkem nebo s obyčejným kancelářským "inkoustem",

Fakulta stavební VUT v Brně proto připravuje na letošní školní rok již třetí ročník specializovaného studia uvedených kursů a bude přijímat zájemce během září tohoto školního roku, a to na všechny druhy a typy stavebních a zemních strojů, jakož i na ostatní stavební mechanismy uvedené ve vyhlášce č. 77/1965. Výuka bude prováděna po dohodě se zájemci tak, aby časově vyhovovala širokému zájmu posluchačů ze všech fakult.

Zájemci se mohou přihlásit a zároveň získat všechny potřebné informace na adrese:

Ústav RTP FAST VUT,
Vítěnská č. 1, 639 00 Brno, tel. 4321 2818.

Ing. Josef PROKEŠ
garant kursů

Snímek ze závěrečných zkoušek

REKTOŘI ŠKOLY

Prof. PhDr. Vladimír NOVÁK

Vladimír Novák se narodil dne 21. 6. 1869 v Praze, kde rovněž absolvoval svá středoškolská i vysokoškolská studia. Již jako posluchač se stal asistentem profesora Čeňka Strouhala, tehdejšího ředitele fyzikálního ústavu české univerzity. Po ukončení studií nastoupil jako suplent matematiky a fyziky na reálce v Ječné ulici v Praze, na gymnáziu "Minerva" v Praze a posléze na gymnáziu v Plzni. V roce 1894 znovu nastoupil jako asistent u profesora Strouhala. V roce 1896 se habilitoval pro obor experimentální fyziky. V letech 1896 - 1897 pracoval na základě stipendií České akademie a Svatoboru u profesora J. J. Thomasona v Cambridgi a v letech 1898 - 1902 přednášel jako soukromý docent experimentální fyziku na pražské univerzitě.

Po odchodu profesora Kolářka do Prahy byl Vladimír Novák jmenován dne 24. 9. 1902 mimořádným profesorem obecné a technické fyziky na české technice v Brně. Řádným profesorem byl jmenován o čtyři roky později, 18. 11. 1906.

Za téměř čtyřicetileté působení na brněnské technice byl dvakrát zvolen rektorem školy. Poprvé to bylo ve studijním roce 1910 - 1911, kdy v této funkci dne 25. 6. 1911 slavnostně otevřel nové budovy české techniky na ulici Veveří, podruhé pak ve studijním roce 1921 - 1922. Kromě toho stál několikrát v čele jednotlivých odborů školy jako děkan.

Vědecká práce profesora Nováka zasahuje do různých oblastí nauky o elektřině a fotochemie. Připomeňme alespoň některé: Fotografování ve vědě, O magnetismu a elektřině, Fyzika obecná i technická, Fotografie ve vědě a praxi, Radiotelegrafie a radiofonie aj. Jeho Fyzika, vydaná v roce 1918, byla první českou vysokoškolskou učebnicí zahrnující celou oblast fyziky. Pro Ottův slovník naučný a pro Technický slovník Teyssler-Kotyškův vypracoval množství hesel z oboru fyziky a fotografie.

Profesor Novák se stal na Moravě iniciátorem a zakladatelem tzv. extenzí - populárně-vědeckých přednášek pro veřejnost. Významné bylo rovněž jeho úsilí o vznik druhé české univerzity na Moravě. Často vystupoval se svými projevy na manifestačních schůzích, které se konaly na podporu návrhu na založení univerzity. V důsledku této aktivity byl Vladimír Novák špatně zapsán u místodržitelství v Brně i u ministerstva ve Vídni. Své bohaté životní zkušenosti a soudobé události uložil v knize Paměti a vzpomínky.

Zemřel dne 24. 3. 1944 v Brně.

PhDr. Renata KREJČÍ

XXXVI. konference kateder částí a mechanismů strojů

Ve dnech 13. a 14. června 1995 se v prostorách areálu Fakulty strojní VUT v Brně konala významná akce - XXXVI. konference kateder částí a mechanismů strojů s mezinárodní účastí. Konferenci pořádal ústav konstruování Fakulty strojní. Konference se zúčastnilo 93 pracovníků kateder a ústavů ČMS a kateder obdobného zaměření z 21 pracovišť vysokých škol a univerzit z České republiky a Slovenské republiky, a hosté z mimoškolních pracovišť a zahraničních vysokých škol (Bulharska, Polska, Ruska, SRN, Velké Británie a Švédsko).

Přehled zastoupených firem: ABB PBS Brno, s.r.o.; Podnik výpočetní techniky, a.s. divize Brno; EGÚ Energetický ústav Brno a.s.; TOS Kuřim; Závod kulčkové šrouby a.s.; Uzimex Praha s.r.o.; BEC Trading s.r.o.; První brněnská strojírna Velká Bíteš a.s.; 3E Praha Engineering a.s.; SKALA Brno-Medical Technology; Inter Informatics s.r.o.; Softmarket Praha s.r.o.; Grall a.s. Brno; ZPS Systems Pardubice; firma Zeiss SRN.

Cílem konference byla výměna zkušeností a informací o výsledcích a dalším rozvoji pedagogické a vědecko-výzkumné práce kateder a ústavů ČMS, zaměřené na teorii a praxi konstruování ve strojnictví. Dále náměty pro další výchovu strojních inženýrů v souladu s aktuálními požadavky praxe. Příznivý ohlas mezi účastníky a hosty konference měla vystoupení zástupců průmyslu, kteří kromě prezentace své činnosti, formulovali také základní požadavky na znalosti strojních inženýrů z pohledu současné potřeby, a to stručně takto: "adaptabilní strojní inženýr s širším teoretickým základem, srovnatelný kvalitou s evropským standardem".

Do základního sborníku konference bylo zařazeno celkem 106 referátů, přednesených při společných zasedáních a ve 3 odborných sekcích. Pro jednání konference, bylo s uvážením současných úkolů i vývojové orientace oboru, zvoleno následující zaměření:

- mezní stavy součástí a mechanismů;
- spolehlivost ČMS, stochastické dimenzování;
- optimalizace z hlediska funkce, dimenzování a ekonomiky;
- aplikace tribologie a tribotechniky;
- metodika konstruování;
- automatizace v konstruování;
- diagnostika a analýza strojních poruch;
- testování prototypů strojů;
- didaktické přístupy v základech strojnictví a konstruování;
- průmyslový design;
- požadavky průmyslu na strojní inženýry, a na jejich znalosti a schopnosti.

Přednesené referáty a diskuse svým rozsahem, závažností a rozmanitostí problematiky svědčí o širokém profesním záběru pracovišť našeho oboru. Vědecko-výzkumná činnost je orientována převážně na řešení výzkumných technických problémů a konkrétních požadavků praxe, které zvyšují užitnou hodnotu výrobků, jejich spolehlivost a funkci a přináší nová konstrukční řešení strojních součástí a strojních uzlů. Značná pozornost byla věnována v jednání samostatné sekce otázkám vzdělávání studentů. Předměty zajišťované našimi pracovišti mají velkou váhu v systému vzdělávání strojního inženýra. Syntetizují a aplikují teoretické znalosti celé řady základních vědních disciplín a završují tak obecně, nespecializované vzdělání absolventa

strojní fakulty. Byla přijata řada konkrétních námětů v oblasti metodických přístupů a obsahové naplně výuky těchto předmětů.

Při výchově strojních inženýrů k samostatnému analytickému a kritickému myšlení, musí základní úlohu sehrát učitelé strojních fakult. Konference potvrdila důležitost a význam vzájemné výměny odborných a pedagogických zkušeností pro zabezpečení potřebné kvality naší vědecké a pedagogické práce. Na naplnění nepochybně nejdůležitějšího procesu na vysoké škole - vzdělávání, se chtějí plnou měrou podílet i pracovníci kateder a ústavů se zaměřením na ČMS. Domnívám se, že velmi výstižně naše úsilí o naplnění tohoto cíle vyjádřil nestor našeho oboru prof. ing. František Boháček, DrSc. ve svém úvodním referátu, který si dovoluji předložit v plném znění.

Doc. ing. Josef ŠUPÁK, CSc.
ředitel ústavu konstruování FS VUT

Vážení kolegové a kolegyně, přátelé,

víme všichni, jak je důležité, aby absolventi strojních fakult zvládli perfektně inženýrskou abecedu, to je nejen číst, ale také tvůrčím způsobem koncipovat a zpracovávat výrobní dokumentaci jako výstup inženýrského myšlení. Velká část tohoto inženýrského myšlení leží v našich rukou. Naplňujeme podstatu názvu "inženýr", pocházejícího z latinského ingenium s významy: schopnost, nadání, rozum, tvůrčí duch. Rozsah předmětu "Části a mechanismy strojů" je značně široký a při této šíři nelze ve vymezeném čase jít ve všech směrech do hloubky. Není pochyb o tom, že při úvahách a vysoké adaptabilitě našich absolventů je právě nutné prohloubit znalosti základních předmětů a řádně je procvičit na úkolech strojírenské praxe. Přípravné teoretické předměty by měly sledovat tyto studijní cíle.

S pomocí svého učitele, prof. Antonína Němce, jsem našel řadu historických podkladů jak o rozvoji, tak o útlumech předmětů ČMS a tvorby technické dokumentace, a to jak v celostátních průměrech, tak na jednotlivých fakultách. Ze zpracovaného přehledu jasně vyplývá rozvoj předmětů v obdobích, kdy naši učitelé pracovali v řídicích funkcích děkanů a rektorů a nebylo jich málo. Vzpomeňme alespoň profesory Alfréda Bolka z Prahy, Antonína Němce z Brna, Oldřicha Medunu z Liberce, Vladislava Mydlářčika z Ostravy, Aloje Pažáka z Košic a Sergeje Labuzu z Bratislavy, kteří nejen znali, ale také uplatňovali důležitost hlubokého a přitom adaptabilního strojírenského vzdělání.

Žádám vás proto, především vás mladší, vás schopné a průbojné, přijměte tento náš krásný vědní

obor jako své hobby a věnujte se mu celým svým životním elánem. Je to jediná možná cesta k úspěchu v tvrdé konkurenci, nejen ve sportu, ale i ve vědě a v pedagogice. Je to jediná cesta, jak najít uspokojení, plné vyžití i, jak se přitom realizovat a, neváhám říci, i dobře se bavit.

Vyzývám vás k intenzivnímu vědeckému poznání, k hledání progresivních didaktických forem, vyzývám vás k útoku na vědecké a pedagogické hodnoty i k tomu, abyste neváhali přiložit ruku k dílu při práci v řídicích funkcích vyšších stupňů, ve vědeckých radách, v řízení fakult a vysokých škol. Taková činnost je nezměrným zdrojem informací a zkušeností, ale také zdrojem tvůrčích inspirací, které tak nutně potřebuje jak naše školství, tak naše hospodářství a v neposlední řadě i náš vlastní vědní obor.

Bedlivě strážte plně zvládnutí základních znalostí studentů, aby bylo opravdu na čem stavět. Vedte je k souvislostem, aby byli schopni tvůrčího zpracování úkolů. Učte je rozlišovat podstatné od nepodstatného. Dbejte na to, aby výpočetní technika byla především pracovním nástrojem a nestávala se únikovým atraktivním cílem, ani pro studenty, ani pro učitele.

Buďte nároční, ale přátelští, buďte nekompromisní, ale vždy ochotní studentům pomáhat. Snažte se o dobrou věcnou návaznost ve studiu. Snažte se docílit toho, aby znalosti z ČMS byly prověřovány při státních zkouškách jako důležitý kvalifikační požadavek na strojního inženýra. Dosud se nepodařilo vyřešit otázku diplomových prací z ČMS. Studentům by se mělo umožnit, podle jejich zájmů a schopností, aby např. při úspěšných pracích ve "Studentské tvůrčí činnosti", je na našich katedrách hlouběji propracovali a obhájili je jako práce diplomové.

Námětů k přemýšlení i k realizaci je opravdu mnoho. Vzhledem k velmi omezenému času jsem se dotkl jen mála z nich. Pokud však budete ke své práci přistupovat koncepčně a systematicky, můžete vaše síla, jak ji na této konferenci představujete, znamenat velmi mnoho pro vysokou odbornou úroveň i produktivitu budoucích inženýrů.

K tomu vám přeji hodně zdaru, štěstí, vytrvalosti a zdraví a každý večer skvělý pocit z "nulla dies sine linea" - "ani dne bez čárky".

Prof. ing. František BOHÁČEK, DrSc.

Pohled do auditoria konference

Foto: Pavel Mazal

Výstava studie regionálního plánu jihomoravsko-dolnorakouského pohraničí

V hraničním zámětku u Hlohovce byla 27. června 1995 s prvními odpoledními paprsky slunce, po dlouhých deštích, slavnostně otevřena výstava "Studie regionálního rozvoje pohraniční oblasti jižní Moravy a severní části Dolního Rakouska".

Výstava, která je na 32 panelech koncipována jako putovní, seznamuje širší odbornou i laickou veřejnost s výsledky více než tříleté spolupráce tří vysokých škol ČR, Rakouska a SRN. Jsou to VUT v Brně - Fakulta architektury a Fakulta stavební, Technická univerzita Vídeň - Institut regionálního plánování a Institut krajinářské architektury a Univerzita Kaiserslautern - Institut plánování regionů a životního prostředí.

Početně navštívené vernisáže se účastnily významné osobnosti vysokých škol, politiky a hospodářství ČR, Rakouska, SRN, Slovenska, Polska a Švýcarska v čele s rektorem VUT prof. ing. Petrem Vavřínem, DrSc., děkanem a celým vedením FA VUT. Z rakouské strany přijeli nejen vysocí zástupci TU Vídeň, ale také dolnorakouské vlády. S doprovodem cimbálky a zpěvu souboru Břeclavan byla po projevech zástupců všech tří univerzit vysoce oceněna spolupráce prezentovaná graficky atraktivní výstavou.

Mezinárodní spolupráce uvedených univerzit se rozvíjela z iniciativy VUT - Fakulty architektury na základě výzkumného úkolu Fondu vědy a umění VUT přijatého vědeckou radou VUT na jaře 1992. Prvotním záměrem a hlavním posláním úkolu bylo vypracování experimentálního a modelového regionálního plánu integrujícího hraniční území jižní Moravy a severní části Dolního Rakouska, podél asi 95 km dlouhého úseku hranice ČR mezi Břeclaví a Znojmem - Vranovskou přehradou a Schrattembergem a Retzem na rakouské straně hranic. Je to jediný úsek české hranice, který není vymezen lesnatým horským hřebenem nebo velkou řekou. Rovinná nebo mírně zvlněná pole a vinohrady zde přechází plynule z Moravy do Rakouska. O to dynamičtěji se zde začala rozvíjet společná hospodářská, kulturní, církevní a sportovní spolupráce po pádu "železné opony". Založit tyto aktivity, které mají staleté tradice společného státu na přeshraničním regionálním plánu je přirozené a potřebné.

V počáteční, složité, metodické etapě úkolu byly porovnány české, rakouské, německé a švýcarské metody regionálního plánování, neboť aplikace těchto metod na území dvou suverénních států byla vážným problémem. Zde výrazně pomohla spolupráce s Universitou Kaiserslautern, kde byly získány cenné zkušenosti z regionálního plánování a realizace společného francouzsko-německého regionu Pamina, který integruje okrajová území francouzského Alsaska a německé Pfalze a Bádenska. Zde ještě před třiceti lety panovaly mezi Francouzi a Němci napjaté vztahy. Současná Pamina funguje velmi výhodně - podnikatelé v této volné zóně užívají výhod obou daňových systémů, telekomunikací apod. Během dvanácti let existence se zde vytvořil harmonický dvojjazyčný - kanton. (Švýcarsko je v tomto pojetí vlastně nejstarší a nejvýhodnější přeshraniční region mezi čtyřmi evropskými mocnostmi).

V průběhu první etapy úkolu došlo k dohodě o metodách regionálních průzkumů a rozborů současného stavu území. Zde se uplatnil druhý záměr úkolu - pedagogický. Práce na průzku-

mech započaly společným pracovním seminářem studentů a učitelů tří univerzit v pohraničním městečku Jaroslavice u Znojma v říjnu 1992. Za čtyři dny poznávání moravské i dolnorakouské strany hranice se rozvinula také dynamická iniciativa návrhová. V soutěžním studentském duchu byly vytvořeny hlavní ideje společného regionu. Jsou to zemědělství, vodní hospodářství a cestovní ruch, které jsou nosnými resorty rozvoje tohoto hraničního regionu. Jejich plně efektivní využití bez vzájemné spolupráce je nemožné. Studenti navrhli dva názvy tohoto společného regionu: JIŽNÍ Morava Nieder Österreich WEInviertel, ale výstižnější je AHA - Autonomia-Hospia-Artia, vyjadřující spojené subregiony - královských měst Znojmo-Retz, pohostinných vinařů Jaroslavice-Kadolz a výtvarně-krajinářských památek - Lednice, Valtice, Schrattemberg. Další pracovní semináře na české i rakouské straně potvrdily pedagogický efekt spolupráce. Problém nastal na TU Vídeň, kde se ke spolupráci na úkole přihlásilo 35 posluchačů. Proto bylo nutno je plně zaměstnat a učitelé ze všech tří škol se tedy rozhodli pro řešení četných variant návrhové části. V závěrečné etapě jich bylo prezentováno sedm - z toho pět rakouských, jedna česká a jedna německá. Varianty předložily maximální nabídku u řešení vyjádřených četnými písemnými a grafickými přílohami velmi kvalitně. Pedagogický přínos práce na úkole byl hodnocen zúčastněnými učiteli jako výrazně dynamizující.

Třetím - byť na počátku úkolu neplánovaným významem výzkumné práce na přeshraničním regionálním plánu se velmi brzy stal efekt politický. Symetrická integrace území podél hraniční osy nabízí jednu z možností řešení nepřijemného, avšak aktuálního problému alespoň části sudetského pohraničí. Jestliže hned na počátku práce na úkole vznikla nová, stále výraznější hranice se Slovenskem, znevýrazňuje se logicky geograficky nevýznamná hranice s Rakouskem, nikoliv jen pod vlivem tradice společného habsburského státu. Velmi blízké povahy a životní styl katolických vinařů na obou stranách hranice vedou k přirozenému prolínání obou kultur i ekonomiky. Tradiční dynamismus německy mluvícího obyvatelstva je zde však oslaben čtyřicetiletou depresí panující v "Nördliches Weinviertel" v časech studené války. Z rakouského pohraničí se vystěhovalo na jih více než 45 tisíc obyvatel, vesnice stárnou a drobná pětihektarová hospodářství neprosperují. Naopak naše, velmi smíšená pohraniční populace vykazovala v šedesátých a sedmdesátých letech vysokou natalitu, zemědělská velkovýroba v optimálních klimatických podmínkách určitý stupeň efektivnosti a velké, byť problematické stavby na Dyji hospodářský dynamismus. Depresivní obraz našich hraničních obcí se obohatil o četné "moderní" novotvary rodinných domů, samoobsluh, kravinů a sil. Lokální politická vedení obcí spolupracují s upřímným zájmem na bázi ekonomické (často šedé i černé), sportovní a kulturní. Zdá se tedy, že české podnikání na rakouské straně má reálné šance. Kvalifikovaný zájem dolnorakouské vlády o takovou integraci na vyšší politické úrovni však vážně právě na absenci vyšších územně-správních celků na české straně. Společné atraktivní využívání vodních zdrojů a turistických fenoménů bude proto jedním z úkolů obou zemských vlád.

Čtvrtým, až v závěru prací objevným efektem společného výzkumu, se stal aspekt filozofický. Při večerních debatách učitelů se objevil problém hranice jako obecně lidský a přírodní. Je hranice - tak jako ta lidská - i politická jen linií oddělující dva odlišné celky? V žádném, mimo v tomto umělém, nutně administrativním případě. Tím přirozeným přechodem mezi dvěma i více odlišnými celky je harmonické i konfrontační prolínání, snoubení - to, co je v odborné terminologii nazýváno ekoton. Přechodná pásma, např. mezi kompaktním lesem a stepí, tj. lesostep, mezi loukou a vodou - bažiny, močály, jsou známa jako ekologicky nejbohatší. Prolínání zde znamená největší pestrost flory a fauny, která jsou však v kompaktních společenstvech podstatně chudší. Paralela svobodných pohraničí lidských vykazuje podobné bohatství - zejména v USA, kde v současné době výrazně stagnují administrativní centra jednotlivých států při rozvoji jejich pohraničí, zvláště podél vodních toků. Sterilita ostnatých hraničních linií s kulometnými věžemi a vličky v totalitních státech je stejně názorným opačným příkladem.

Souběžně s naším hraničním projektem byl zpracován Velkoryse dotovaný přeshraniční regionální plán Šumavy a Bavorského lesa na úrovni profesionálních ústavů ČR a SRN. Jeho dokumentace je vyčerpávající a perspektivní, ačkoliv výstavou neprezentovaná. Naše výstava putuje podél české strany hranice, v říjnu bude součástí světové výstavy životního prostředí ve Vídni, zno- vu bude slavnostně uvedena ve městě Retz na konci října a po pouti podél rakouské strany hranice bude vystavena na Rektorátě VUT v Brně. Tam pozná a posoudí její výsledky naše širší akademická obec.

Doc. ing. arch. Mojmír KYSELKA, CSc.
vedoucí výzkumného úkolu E 5-991

Preventivní a zdravotní cvičení

Ústav tělesné výchovy Fakulty elektrotechniky a informatiky VUT pořádá pro studenty i zaměstnance fakulty "Preventivní a zdravotní cvičení", které pod vedením dr. Jindřicha Bauera bude probíhat vždy v úterý od 15 do 16 hodin v tělocvičně na Údolní.

Po cvičení (od 16 do 17 hod.) je možné absolvovat masáž, kterou provádí ing. Milan Hanák (cena 120 Kč).

Na základě osobní domluvy se lze rovněž objednat na bioterapii k Mgr. Mirku Kučerovi (základní sazba 3,50 Kč/min.).

Cvičení začíná 3. října 1995.

Přihlášky a bližší informace poskytne paní Liškářová na sekretariátě ÚTEV, tel. 43167 313, e-mail: liska@gate.fee.vutbr.cz

Výstava "Architekt Bohuslav Fuchs"

V pondělí 4. září byla zahájena v Domě umění města Brna výstava z díla architekta Bohuslava Fuchse. Na vernisáži výstavy, která je pořádána ke stému výročí narození architekta (1895 - 1972), promluvil předseda Poslanecké sněmovny Milan Uhde. S Fuchsem se Milan Uhde jako obdivovatel jeho díla setkal v Brně na počátku padesátých let.

I když se výstava nazývá "Architekt Bohuslav Fuchs", není expozice zaměřena pouze na architektonickou tvorbu umělce, ale snaží se jej představit jako člověka mnoha zájmů a nadání, která dokázal bohatě zúročit. Autorem architektonického řešení výstavy, která zachycuje průřez celým životním dílem Bohuslava Fuchse, od prvních školních architektonických studií z roku 1916 a akvarelů z rodného Hostýnska z roku 1917 až po poslední studie nástavby obvodu Košic z roku 1971 a vůbec poslední práci - návrh pamětní desky svého učitele Jana Kotěry - z roku 1972,

je profesor FA VUT ing. arch. Ivan Ruller. Kromě studií, plánů, modelů a fotodokumentace ke stěžejním dílům Fuchse, které organizátoři shromáždili v množství překračujícím mnohonásobně kapacitu výstavních prostor, lze na výstavě zhlédnout i Fuchsem navržené užité předměty ze skla, kovu, keramiky a rovněž dekorativní tkaniny vyráběné v rodinném podniku AKA. Instalovány jsou zde také různé dokumenty - vysvědčení, katalogy, monografie, studie (i VUT News s článkem o konferenci Pocta Bohuslavu Fuchsovi) a, jelikož architekt sám aktivně přispíval do časopisů Index, Stavitel a Blok, jsou zde i ukázky z jeho publicistiky. Mezi vystavenou korespondencí je rovněž dopis od katolického básníka Jakuba Demla.

Výstava, kterou připravilo Muzeum města Brna ve spolupráci s brněnským magistrátem, potrvá do 8. října.

(red)

Za uměním do okolí Brna

Výlet do blízkého okolí Brna se dá v současné době dobře spojit i s návštěvou výstavy. Okresní muzeum Brno-venkov připravilo pro návštěvníky na září a říjen letošního roku řadu skutečně zajímavých výstav.

Podhorácké muzeum v Předklášteří nabízí - kromě stálých expozic - výstavu výběr z díla malířů Jaroslava a Ladislava Kotasových. Pro oba bratry Jaroslava (1909) i o rok mladšího Ladislava, rodáky ze Skaličky u Tišnova, je společná velká láska k rodnému kraji, i když v tvorbě se u každého projevil rozdílným způsobem. Jaroslava rodná Vysočina inspirovala k uměleckému vzepětí na široké námětové škále z domova i světa, zatímco pro Ladislava se stala převažujícím zdrojem láskyplného zobrazení po dobu celé umělecké dráhy. Výstava obou umělců, kteří významně obohatili kulturní tradici Českomoravské vrchoviny, potrvá do 19. listopadu.

Pro velký zájem návštěvníků byla prodloužena výstava kreseb Alfonse Muchy, která je instalovaná v muzeu v Ivančicích. Díla tohoto světového umělce, který se v Ivančicích narodil, můžete obdivovat do 22. října.

Také pro Aloise Kalvodu platí, že se vrací - alespoň výstavou svých prací - do rodného kraje. Tento rodák ze Šlapanic u Brna (1875 - 1934) má vystaveny svoje krajinnomalby ve zdejšímu muzeu do 1. října. Hlavním námětem tvorby tohoto umělce, jemuž Hlávkovo stipendium umožnilo studium ve Francii a Německu, zůstala po celý život milovaná česká krajina.

Na výstavu Aloise Kalvody téměř okamžitě naváže ve Šlapanicích další výstava, a sice knižních ilustrací Jana Kudláčka. Těžiště tvorby tohoto umělce, jak napovídá sám název připravované výstavy - Jan Kudláček dětem, spočívá v ilustraci především dětských knih. Na vernisáži výstavy, která se bude konat 5. října, přislíbil autor svoji účast.

(red)

Sportovní aktivity ve školním roce 1995/96

Katedra tělesné výchovy a sportu (KTVS) FS VUT a Vysokoškolský klub strojní fakulty Brno (VSK SF) připravily na školní rok 1995/96 pro studenty a zaměstnance Fakulty architektury, Fakulty chemické, Fakulty podnikatelské, Fakulty strojní a Fakulty výtvarných umění bohatý program tělovýchovných a sportovních aktivit.

V týdnu 2. až 6. října 1995 proběhne zápis do 23 sportovních specializací a zimních a letních kursů. V informačním centru KTVS FS a VSK SF v areálu Fakulty strojní (Technická 2) v době 8,30 až 14,30 hod. před posluchárnou Q v I. NP budovy A 1 vám učitelé a pracovníci KTVS FS poskytnou informace:

- o organizaci a průběhu tělovýchovných a sportovních aktivit ve školním roce 1995/96
- o sportovních akcích a turnajích;
- o výcvikových a pobytových kurzech;
- o školení lyžařských instruktorů a cvičitelů;
- o vysokoškolských přeborech a AM ČR;
- o Vysokoškolském sportovním klubu SF Brno;
- o Nadaci na podporu a rozvoj vysokoškolského sportu.

V Informačním centru bude připraven tak jako každý rok bulletin "Sportovní program 95-96".

Průběžné informace o tělovýchovných a sportovních akcích v průběhu školního roku jsou umístěny:

FA - Poříčí 5, hlavní schodiště v přízemí;
FCH - Veslařská 230, hlavní schodiště v přízemí;
FS, FP - Technická 2, budova A 1 u kávovaru a u telefonů;
FaVu - Rybářská, studijní oddělení;

Na všechny příznivce pohybu z řad studentů i zaměstnanců se ve školním roce 1995/96 těší kolektiv učitelů KTVS FS VUT v Brně a trenérů VSK SF.

RNDr. Hana LEPKOVÁ
tajemník KTVS FS VUT

Dobře utajený "Tvar místa"

Letos v létě se na boskovickém hradě uskutečnilo s podporou rodiny Mensdorffové-Pouillyové sympozium mladých výtvarníků "Boskovice 1995 - tvar místa". Dva ze šesti zúčastněných - David a Tomáš Medkovi - jsou studenti Fakulty výtvarných umění VUT. Vernisáž prací, které vznikly během měsíčního pobytu na hradě, se konala 5. srpna.

O akci jsem se dozvěděla z plakátu umístěného v Domě umění v Brně na vernisáži výstavy "Architekt Bohuslav Fuchs". Zamrzelo mne, že jsem do Domu umění nezamířila v létě dříve, jelikož vůči Boskovicím jsem podobnou lítost vyjádřit nemusela. Byla jsem zde v létě několikrát, ale žádný podobný plakát neviděla. Asi jsem nezavítala na ta správná místa - řekla jsem si - a zcela určitě jsem už delší dobu nebyla na hradě, ani v přilehlé zámecké zahradě. Tak jsem se

rozhodla napravit to hned nejbližší víkend. Tentokrát jsem plakátek nebo nějakou informaci o sympoziu po Boskovicích hledala, ale "Tvar místa" mně zůstal před očima vtisknut jen do mé mysli. Při vstupu do zámeckého areálu je sice informační tabule o návštěvních hodinách na hradě, ale více nic. U zámku poutače zvoucí na výstavu jsou, leč na výstavu probíhající ve skleníku a se sympoziem zcela nesouvisející. Vyšla jsem tedy ke hradu. Zde už přece něco být musí. Leč nebylo. To jsem již pochybovala, že jsem četla v Domě umění správně, či četla-li jsem vůbec. Průvodkyně mě však nenechala na pochybách - sympoziem skutečně na hradě proběhlo a exponáty jsou dnes součástí prohlídky hradu. Byly a stály za vidění. Sochy ze dřeva působí mezi polorozpalými hradbami šokující a impozantně a přitom zde stojí zcela samozřejmě, rostlé s okolím. Dá

se říci, že "tvar místa" výtvarníci cítili více než jen jako název sympoza. Když jsem se chtěla podívat, kteří výtvarníci, upozornila mne průvodkyně, že popisují exponátů hledám marně. Nejsou zde. A ona sama nic neví, jelikož zde právě v inkriminovaném čase nebyla. Škoda.

Kastelán věděl o něco více. Vybavil si i některá jména zúčastněných a sdělil mně, že plakát před hradem visel, ale po vernisáži jej sám odstranil. Škoda. Zvláště když hlavní turistická se-zóna skončila a kolem hradu chodí na oblíbené procházky především místní, kteří hrad navštíví tak jednou, dvakrát za život. Exponáty však mají podle kastelána zůstat na hradě minimálně tři roky. A tak času dost.

(red)